

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ปัญหายาเสพติดเป็นปัญหาที่ร้ายแรงของประเทศ บั่นทอนเล็ยรภาพของประเทศทั้งทางด้านเศรษฐกิจและความมั่นคงของชาติ อันเป็นผลให้ประเทศต้องสูญเสียปัจจัยการผลิตในส่วนที่เป็นกำลังทางด้านบุคคลและกำลังทรัพย์เป็นจำนวนมาก รวมทั้งก่อให้เกิดอาชญากรรมตลอดจนทำลายวัฒนธรรมอันดีงามของสังคมและประเทศชาติ

การแพร่ระบาดของยาเสพติดแต่ละชนิดอยู่ในชั้นที่เรียกว่าลูกกลมและเป็นอันตรายอย่างยิ่งในสังคมไทย ชนิดของยาเสพติดที่เป็นปัญหาสำคัญคือ เฮโรอีน รองลงมาคือ ผีน กัญชา ตามลำดับ และยาเสพติดที่แพร่ระบาดที่เด่นชัดอีกชนิดหนึ่งคือ แอมเฟตามีน ซึ่งเป็นยากระตุ้นประสาทที่มีการเล่นกันมากในกลุ่มผู้ใช้แรงงาน นอกจากนี้มีการแพร่ระบาดของสารระเหยต่าง ๆ เช่น ทินเนอร์ เบนซิน แลคเกอร์ กาวยางน้ำ ฯลฯ มีการเล่นโดยทั่วไปในหมู่เยาวชนทั่วประเทศ จากรายงานของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ป.ป.ส.)

ในปี พ.ศ. 2521 มีผู้ติดยาเสพติดเข้ารับการบำบัดรักษา 19,289 คน ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 20 - 29 ปี ในปี พ.ศ. 2525 ผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มมากขึ้นเป็น 31,482 คน ส่วนใหญ่อายุ 21 - 30 ปี และในปี พ.ศ. 2530 มีผู้เข้ารับการบำบัดรักษาเพิ่มมากขึ้นเป็น 58,073 คน ส่วนใหญ่อายุระหว่าง 21 - 35 ปี คิดเป็นร้อยละ 75 ของผู้ติดยาทั้งหมด และในจำนวนนี้เป็นนักเรียนร้อยละ 1.6 (ป.ป.ส., 2531)

ในการแพร่ระบาดของยาเสพติดในสถานศึกษานั้น จากการศึกษาของอนุกรรมการ ฝ่ายวิจัย กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งให้เห็นว่าสารเสพติดที่นักเรียน นักศึกษาในสถานศึกษาอาชีวศึกษาใช้บ่อย คือ บุหรี่ ฝูนอคติน เฮโรอีน น้ำมันระเหยหอม (ป.ป.ส., 2526) ในปี 2527 ศูนย์เวชศึกษาป้องกัน วิทยาลัยครูนครปฐม วิจัยพบว่าสารเสพติดที่นักเรียนใช้มากคือ บุหรี่ กัญชา ยากระตุ้นประสาท ทินเนอร์ น้ำมันเบนซิน (กรมการฝึกหัดครู. 2527) นอกจากนี้สถิติที่รวบรวมโดยกองสารวัตรนักเรียน กรมพลศึกษา ในปีการศึกษา 2531 ก็ได้ระบุว่านักเรียนที่ใช้ยาเสพติดประเภทต่าง ๆ จะมีอายุระหว่าง 15 - 18 ปี ชนิดของยาเสพติดที่ใช้ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

และมีธยมศึกษาตอนปลาย คือ บุหรี่ สารระเหย ในระดับอาชีวศึกษา คือ บุหรี่ ภัฏชา (กองสารวัตรนักเรียน, 2531)

ผลจากปัญหาการแพร่ระบาดของยาเสพติดนั้น รัฐบาลมิได้นิ่งนอนใจได้จัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามยาเสพติดให้โทษ (ป.ป.ส.) เป็นหน่วยงานกลางในการประสานงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดทั่วประเทศ และในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) ได้จัดทำแผนป้องกันและปราบปรามยาเสพติด พ.ศ. 2530 - 2534 ขึ้นเพื่อให้หน่วยงานต่าง ๆ ทั้งภาครัฐบาลและเอกชนใช้เป็นแนวทางดำเนินงานแก้ไขปัญหายาเสพติดให้ไปในทิศทางเดียวกัน ด้วยการกำหนดกรอบนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เช่น สนับสนุนให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเข้ามามีบทบาทในการป้องกันและปราบปรามยาเสพติด เร่งรัดการป้องกันการติดยาเสพติดในชุมชนทั่วไป โดยเน้นกลุ่มเยาวชน และกลุ่มบิดามารดา ฯลฯ (กระทรวงศึกษาธิการ, อัดลำเนา)

กระทรวงศึกษาธิการได้เล็งเห็นพิษภัยความร้ายแรงของยาเสพติดที่ระบาดเข้าสู่สถานศึกษา จึงมีนโยบายอย่างแนชัดและจริงจังในการให้การศึกษาป้องกันและปราบปรามยาเสพติด ได้จัดตั้งคณะกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ (ปปส.ศธ.) มีผู้แทนจากส่วนราชการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการเป็นกรรมการตลอดทั้ง ได้แต่งตั้งคณะกรรมการรับผิดชอบทำงานในแต่ละฝ่ายตามความจำเป็น 7 คณะ ได้แก่ คณะอนุกรรมการฝ่ายฝึกอบรม ฝ่ายจัดทำคู่มือและเอกสาร ฝ่ายวิจัยและติดตามผล ฝ่ายปรับปรุงหลักสูตร ฝ่ายประสานงานบำบัดรักษา ฝ่ายประสานงานและปราบปราม และฝ่ายปรับปรุงมาตรการทางกฎหมาย และเพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายการดำเนินงานป้องกันและปราบปรามยาเสพติดของ ป.ป.ส. ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ.2530 - 2534) คณะอนุกรรมการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบนโยบายและแนวทางการดำเนินงานด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติดของกระทรวงศึกษาธิการให้หน่วยงานสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ นำไปปฏิบัติเพื่อให้เด็กและเยาวชนที่อยู่ในความดูแลมีภูมิคุ้มกันเกิดขึ้นในตัวเอง โดยมุ่งเน้นสร้างภูมิคุ้มกันแก่นักเรียนนักศึกษาในระบบโรงเรียนเป็นสำคัญ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2530)

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนหลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ เป็นโรงเรียนเอกชนตาม มาตรา 15(1) แห่งพระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พ.ศ. 2525 เปิดทำการสอนวิชาชีพตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการ คือ ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ (ปวช.) ระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง (ปวส.) และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพเทคนิค (ปวท.) เปิดสอน 4 ประเภทวิชา คือ

ประเภทวิชาช่างอุตสาหกรรม ประเภทวิชาพาณิชยกรรม ประเภทวิชาเกษตรกรรมและประเภทวิชา ศิลปกรรม มีนักเรียนในปีการศึกษา 2531 ทั้งสิ้น 188,956 คน จากจำนวนโรงเรียน 341 โรงเรียน และจากการสำรวจสภาพปัญหาและสิ่งเสียดีให้โทษในโรงเรียนเอกชน ระดับมัธยมศึกษาตอนปลายและระดับอาชีวศึกษา ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 38 โรงเรียน ระหว่างภาค ปลายปีการศึกษา 2531 ปรากฏว่าร้อยละ 55.26 ของโรงเรียนดังกล่าวมีปัญหาและสิ่งเสียดี โดยชนิดของยาและสิ่งเสียดีที่พบว่านักเรียนใช้มากเรียงตามลำดับคือ บุหรี่ ลูกร่า กัญชา ทินเนอร์ ยาเม็ด กาว ยาดม แอมเฟตามีน (กองโรงเรียนอาชีวศึกษา, อัดสำเนา) และจากรายงานสภาพ ปัญหาการใช้สารเสียดีในสถานศึกษา ปี 2531 พบว่าโรงเรียนสายอาชีวะมีการแพร่ระบาดของ สารเสียดีมากกว่าโรงเรียนสายสามัญศึกษา และโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชนมีการแพร่ระบาดของ สารเสียดีมากกว่าโรงเรียนรัฐบาล (ป.ป.ส. อัดสำเนา)

เมื่อพิจารณาถึงปัญหาดังที่กล่าวมาแล้ว และจากการที่กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด กรอบนโยบายให้สถานศึกษาต่างๆ นำไปปฏิบัติ การป้องกันยาเสียดีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ยังไม่บรรลุผลตามวัตถุประสงค์เท่าที่ควร ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาในการ ดำเนินงานป้องกันยาเสียดีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยศึกษาจากครูผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ เป็นผู้รับผิดชอบในการป้องกันยาเสียดีในโรงเรียน เพราะครูนั้นนับได้ว่าเป็นผู้ที่ใกล้ชิดกับงาน ป้องกันและเป็นตัวแทนอันแท้จริงที่จะชี้ให้เห็นสภาพและปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสียดีใน โรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการป้องกันยาเสียดีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยนำผล การวิจัยส่วนหนึ่ง ไปประกอบการพิจารณากำหนดแนวทางปรับปรุงการปฏิบัติงานป้องกันยาเสียดีใน โรงเรียน กับเป็นการกระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องให้ความสนใจต่องานป้องกัน ยาเสียดีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสียดีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน
2. เพื่อเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสียดีในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ตามประเภทวิชาที่โรงเรียนเปิดสอน ได้แก่ ช่างอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ช่างอุตสาหกรรม และพาณิชยกรรม

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเฉพาะสภาพและปัญหาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน ที่เปิดสอนในระดับหลักสูตร ปวช. (ประกาศนียบัตรวิชาชีพ) เท่านั้น
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาเกี่ยวกับสภาพการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน และเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน โดยศึกษาในด้านการให้ความรู้เรื่องยาเสพติด การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด และการจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง
3. การวิจัยครั้งนี้ศึกษาโดยใช้แบบสอบถาม ถามครูผู้ได้รับมอบหมายให้เป็นหัวหน้ารับผิดชอบงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนอาชีวศึกษา ลังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน เท่านั้น

ข้อตกลงเบื้องต้น

1. ผู้วิจัยถือว่าครูผู้รับผิดชอบการป้องกันยาเสพติดมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกรอบนโยบาย และแนวทางการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในสถานศึกษาเป็นอย่างดี
2. ครูผู้รับผิดชอบการป้องกันยาเสพติดที่เป็นตัวอย่างประชากรจะตอบแบบสอบถามที่เป็นจริงและเชื่อถือได้เกี่ยวกับการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน
3. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่คำนึงถึงขนาดของโรงเรียนและระยะเวลาในการดำเนินงานป้องกันยาเสพติดในโรงเรียนที่ผ่านมา

คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย

ปัญหาการจัดดำเนินงาน หมายถึง ปัญหาในการจัดกิจกรรมที่เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด

การดำเนินงานป้องกันยาเสพติด หมายถึง การดำเนินงานของโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน โดยการจัดดำเนินกิจกรรม 3 ลักษณะ คือ

1. การให้ความรู้เรื่องยาเสพติด หมายถึง การจัดประสบการณ์ทั่วไปให้แก่

นักเรียน ครู บุคลากรในโรงเรียน เพื่อให้มีความรู้เกี่ยวกับโทษพิษภัยและอันตรายจากยาเสพติด และสามารถป้องกันตนเองจากยาเสพติดเหล่านั้นได้ อันจะเป็นผลให้ยาเสพติดไม่แพร่ระบาดในโรงเรียน

2. การจัดสภาพแวดล้อมให้เอื้ออำนวยต่อการป้องกันยาเสพติด หมายถึงการจัดสภาพการณ์ต่าง ๆ ในโรงเรียนที่มีอิทธิพลต่อชีวิต ความเป็นอยู่ และพัฒนาการทุกด้านของนักเรียน มีผลให้โรงเรียนปลอดจากยาเสพติด ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยหมายถึง 3 ด้านคือ

2.1 การจัดสภาพแวดล้อมด้านอาคารสถานที่ หมายถึง การจัดสิ่งแวดล้อมในด้านอาคารสถานที่ภายในโรงเรียน เช่น ห้องเรียน ห้องสมุด ที่นั่งพักผ่อน ฯลฯ

2.2 การจัดสภาพแวดล้อมด้านการใช้กฎระเบียบ หมายถึง การดำเนินการในด้านการใช้กฎข้อบังคับ และระเบียบที่มีผลบังคับกับนักเรียน

2.3 การจัดสภาพแวดล้อมด้านการบริการ หมายถึง บริการต่าง ๆ ที่จัดขึ้นเพื่อให้นักเรียน เช่น บริการสุขภาพ บริการแนะแนว เป็นต้น

3. การจัดกิจกรรมเพื่อให้นักเรียนพัฒนาตนเอง หมายถึง การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ให้นักเรียนได้พัฒนาตนเอง ให้มีความพร้อมทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม สติปัญญา ซึ่งจะมีผลให้นักเรียนไม่พึ่งพายาเสพติด

โรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน หมายถึง โรงเรียนเอกชนอาชีวศึกษา หลักสูตรกระทรวงศึกษาธิการ ที่เปิดสอนระดับหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาชีพ (บวช.) สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาเอกชน กระทรวงศึกษาธิการ ซึ่งเปิดสอนแยกตามประเภทวิชาคือ

1. ช่างอุตสาหกรรม
2. พณิชยกรรม
3. ช่างอุตสาหกรรมและพณิชยกรรม

ครูผู้ดำเนินงานการป้องกันยาเสพติด หมายถึง ครูที่ได้รับมอบหมายจากผู้อำนวยการหรืออาจารย์ใหญ่ ครูใหญ่ ให้เป็นหัวหน้าดำเนินการและรับผิดชอบการป้องกันยาเสพติดในโรงเรียน